

AMICULU SCÓLEI

fóia pentru naintarea invetiamentului si a educatiunei
la Romani.

Ese in tóta Sambat'a. — Pretiulu abonamentului pentru provinciile austriace: pe anu 4 flor., pe siése luni 2 flor. 25 cr., pe trei luni 1 flor., 25 cr.; — éra pentru Romani'a: pe anu 30 piastrii (lei) si pe semestru 16 piastrii. — Pentru inseratiuni se vor responde 5 cr. de serie. — Abonarea se face la postele c. r. si pela DD. corespondinti.

Decursulu adunarei generale II. a Asociatiunei romane literarie, tienute in 28, 29 si 30. Iuliu 1862 in Brasiovu.

Bunulu cititoriu se nu astepte nici cum o descriere a acestei maretie si insemnatóre adunari romane asiá, cá din aceea si se póta densului infaçisiá tóte precumu au fostu si precumu le vediura si le simtira cei-ce participara la acele cateva díle de bucuria rara in viét'i'a Romanului. N'au succesu asemene descriere nici dioareloru nóstre cari apucara a esí cu dens'a inaintea nóstra in publicu, si nu póte se ne succ ea niccéda nóue, deórace— o marturismu— asiá ceva numai semtí se póte, éra nice cum spune si descrie. Ne pare reu de fiacare Romanu, care, iertandulu starea si impregiurile, n'a luatú totusi parte la acea rara solemnitata nationala. — Cu tóte aste datorinti'a de díaristu silindune a informá publiculu despre totu ce este interesatoriu, vom dá in cele urmetóre pe scurtu descrierea dupa putintia a acelei adunari.

Sambata, 26. Iuliu, díu'a hotarita pentru intrarea in Brasiovu a presiedintelui Asociatiunei, a Escelentiei sale D. episcopu Andreiu barone de Siaguna, se vedea inca de diminétia prin stratele cele frumóse ale cetatii o misicare ne mai usitata casiunata prin sosirea neprecurmata de óspeti din tóte partile, prin mesurile ce pregatire pentru primirea presiedin-

telui a cèloru de loctu si prin intalnirile de frati si consorti ne mai vediuti din indelungati timpi, prin manifestarile de bucuria resultatóre nu numai din acele contalniri ci si din presimtiulu dulcetii díleloru viitóre in fine prin curiositatea crescénda din minutu in minutu chiaru si a locuitoriloru sasi din Brasiovu despre cele urmatóre si mai d'aprópe despre primirea dlui presiedinte.

In apropiarea amedii multíme de juni romani tierani se vadeau a curge de prin tóte directiunile inaintea gimnasiului romanu, calari si ornatí cu flori si flamure nationale, cari dupa adunare in numeru de plinu plecara spre intimpinarea marelui óspe. Intr'a ceea incepura a esí si multíme de trasuri din Brasiovu spre asemene scopu.

Pe la 4 óre dupa prandiu Escelenti'a sa sosí la Vladeni, unde fú intimpinatu de unu poporu numerosu, din satu si impregiuru in frunte cu DD. Protopresbiteri Popasu si Mecianu cu strigari entusiastice de „se traiésca“ si cu o vorbire scurtu rostita de domn. Popasu. Totu asiá serbatoresce ilu asteptau si romanii din Codlea si impregiuru; insa multímea cea mai alésa a Brasiovilui ilu asteptá la Gimbavu, unde i se para omului ca totu districtulu Brasiovilui s'a pusú in misicare si s'a representatu acolo. De aici Escelenti'a sa insocitu de acea mare numerositate de calareti

si strasuri continuà calatori'a sa spre Brasiovu unde catra 7 óre a si sositu in pace. Intrat'a acést'a fû un'a din cele mai stralucite din cate se cam vedu pela noi. Pe-candu trasur'a Eselentiei sale ajunsese la pórt'a cetatii, fruntea calaretiloru a fostu si inceputu a face spaliru dinaintea caseloru Dlui negutiatoriu Ioane Florianu, hotarite acum pentru incortelarea Eselentiei sale. Dindereptulu síreloru de calareti poporulu pe diosu atat'a erá de indesuitu, incatu catu tiene larg'a piatia a Brasiovului si stradele respundietóre in trens'a — anevoia se mai putea omulu misică si mutá din loculu la care l'a ajunsu stremtórea. Asiá intrà Eselenti'a sa in cetate intre nenumerate strigari de „se traiésca“ si trase la locuinti'a susnumita. Urmara indata visite numeróse aceloru din locu si din afara; éra pe la 9¹/₂ óre sér'a i se facù o serenada cu facile in frunte cu capel'a de musica a regimentului de ulani aflatóre in Brasiovu, care esecutá cele mai nóue si mai frumóse marsie romanesci. Unu tineru tienù o avorbire catra Eselenti'a sa, care se incheià cu strigari insufletite din partea multimei de „se traiésca“. Esel. Sa respunse in termini scurti, in sa cu cuvinte de multa importantia, multiamindu Brasioveniloru pentru cordial'a primire si pentru acele manifestari sincere, pe care ei prin persón'a Eselentiei Sale, le aducu chiaru natiunei. La vorbele Eselentiei Sale „se traiésca“ inaltiatulu nostru Imperatu Franciscu Iosifu I., multimea din intréga piéti'a respunse cu resunetu mare de trei ori „se traiésca“. Cu conductulu acest'a se finira solenitatile din acea di.

Dumineca, 27. Iuliu, pela 8 ¹/₂ óre incepù servitiulu ddiescu la frumós'a biserica a Stului Nicolae, unde celebrà Eselenti'a Sa D. Episcopu si presiedinte in ornate stralucite si in modulu celu mai serbatorescu sub bubuitulu trascuriloru pela actele cele mai insemnate ale servitiului. Se intielege ca multimea ó-

meniloru de tóta plas'a au fostu mare preste asteptare. Eselenti'a sa facù rugatiuni pentru prosperarea Asociatiunei, pentru rensanetosierea Maiestatei sale a Imperatesei etc. etc., apoi tienù o cuventare mai vertosu despre modulu in care crestinulu are d'a serbá duminecile si serbatorile. Pela finitulu liturgiei Dlu Georgiu Baritiu presentandu Eselentiei Sale unu stégu frumosu in dóue colori rosii si venetu cu marginitura galbina lucratu si daruitu gimnasiului nostru din Brasiovu de catra secsulu frumosu dimpreuna c'o cordea frumósa si de pretiu lucrata si tramisa de dómn'a consilierésa de Moldovanu si c'o alta cordea gatita de damicelele nóstre din Brasiovu — ilu róga se le binecuvinte. Eselenti'a si facù apoi sântirea de lipsa, cu care se incheia servitiulu d-diescu.

Luni, 28. Iuliu pana la 9 óre diminéti'a sal'a gimnasiului erá plina de membrii asociatiunei adunati a luá parte la siedintiele ei generale, éra galeri'a erá indesuita de auditori, intre cari partea cea mai frumósa si mai alésa a dómnelor si domnisióreloru nóstre de Brasiovu. Amesuratu program-i, dlu secretariu primariu G. Baritiu provóca adunarea a alege o comisiune, care se invite pe Eselenti'a sa D. presiedinte la siedintia. Comisiunea alésa, plecà si in scurtu dupa aceea Eselenti'a sa intrà in sal'a siedintiei, unde se primì cu aclamatiuni. Asemene sosì si Eselenti'a sa dlu mitropolitu Ales. Sterc'a Siulutiu. Dupa aceea capel'a militara a intonatu „imuulu popularu“, in urm'a caruia Eselenti'a sa D. presiedinte rostì urmatórea cuventare :

Domnitorulu I

Esistinti'a si progresulu unei Asociatiuni, precumu este indeobsce cunoscutu, sùnt conditionate de interesulu si simpatia publicului, pentru care s'a infiintiatu.

Ce interesu si ce simpatia are natiunea nóstra catra Asociatiunea transilvana infiintata in anulu trecut, in lun'a lui Octomvrie pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, — limpede se vede nunumai

din numărul celu mare alu aceluor nationalisti, carii cá membrii s'au inscris la acésta Asociatiune, și din numărul celu impuitoriu alu celoru ce s'au infaciosiatu la adunarea generala de astadi, precumu și din pregatirile cele serbatoresci ale braviloru conationali Brasioveni.

Interesulu celu mare, și simpatia cea comuna a natiunii catra Asociatiunea noastră transilvana pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu sunt totu atatea garantii sigure pentru esistinta progresului și prosperitatea întreprinderii noastre.

Eu tocma în aceste împrejurari aflu acelu adeveru, ca urdătorii acestei Asociatiuni bine au cunoscutu debutinta cea imperativa a infinițării unei asemenea Asociatiuni, și ca totuodata prin ea au știutu aflá midiloculu celu mai siguru, spre a se întelni cu unanim'a dorintia a natiunii, pentru ca nu este unu romanu, carele se nu scie, ca fara limba și cultur'a ei nu póte țiené pasi egali cu alte popóre civilisate.

Convingerea acést'a nu este nici o ivire năua, și nici se póte afirmá, ca spiritulu seclului nostru o ar' fi desceptatu în natiunea noastră, ci din contra eu dăcu: ca conviciunea aceea este eredita dela protoparintii nostri, și acestu adeveru se documentéza cu cuventele vestitului istoriografu Bonfiniu, carele descriendu vitejiele romaniloru, marturisesce: „Ca romanii s'au vedintu a se osti mai multu pentru limba, decatu pentru viétia.

Viór'a lui Amfionu prin producerea impresiuniloru celoru farmecátorie a fostu puternica spre a imblandi inca și ferele selbatece, inse nu și a redicá cetati și orasie, nici a preface pustietati în gredini și holde desfatátore și fructifere; limb'a au efeptuatu tóte acestea; ea, conversatricea cea mai credintósa a omului.

Prin limba s'au intrunitu ómenii între sine, și au facutu legatura de pace pentru binele loru generalu și specialu. Limb'a a produsu luminarea, cultur'a, civilisatiunea și comerțulu; ea a aratatu lips'a midilóceloru de comunicatiune pe apa și uscatu; ea a fundatu legi, și a legatu secsele; ea a midilocitu pastrarea istoriei neamului omenescu și a lumii întregi; ea a desceptatu spre lucrare, activitate și perfectiune popórele cele neculte, și au facutu din ele popóre civilisate. Limb'a au povatiuitu pre omu la cunóscerea unui adevératu dumnedieu și a relegiei celei mantuitóre pentru densulu, adeca la cunóscerea și imbraciosiarea christianismului, cu unu cuventu omulu prin midilocirea limbei a devenitu la viétia sociala, ceea

ce este fontan'a cea nedesiertavera a nenumerateloru bunatati pentru totu neamulu omenescu.

Desi strabunii nostri, despre carii se dăce: ca s'au luptatu mai multu pentru limba, de catu pentru viétia, n'au manifestatu în scrisu cu deamaruntulu convingerile sale despre bunatatile limbei, asia, precumu s'au descrisú aci; totusi debue se se precunósca, ca ei au preceptu bunatatile, ce se revérta prin limba, și acésta o au doveditu ei în fapta, ca-ci altumintrelea nu s'aru fi pututu luptá mai multu pentru limba de catu pentru viétia; pentru ca este știutu, ca omulu se sacrificu numai pentru acelu lucru, pentru care are predilectia. Deci strabunii nostri în fapta au adevératu predilectia loru pentru limba mai pre susu de viétia, de aceea s'au și luptatu ei mai multu pentru ea de catu pentru viétia.

De aci urméza cu consecuintia logica, ca fiindu noi stranepotii aceluor romanu, carii mai multu s'au luptatu pentru limba, de catu pentru viétia, nu spiritulu seclului presinte ne au desceptatu pre noi spre infinițarea acestei Asociatiuni, ce are de scopu cultivarea limbei, și cultur'a poporului nostru, ci convingerea cea eredita dela strabunii nostri este îndemnul celu principalu alu urdărei Asociatiunii noastre. Candu facu acésta marturisire, totuodata sunt convinsu, ca urdătorii acestei Asociatiuni au implinitu dóua datorintie sante, candu se determinara la infinițarea Asociatiunii acesteia.

Cea dintai datorintia au implinitu ei prin aceea, ca întocmai au cunoscutu valórea și poterea cea fermecátore a limbei materne, precumu și alti multi nationalisti din timpii în nesuintiele loru limbistice din cauzele vitrigitatiei aceluor timpii față cu natiunea noastră; a dóua datorintia au implinitu urdătorii acestei Asociatiuni prin aceea, ca s'au știutu folosí de spiritulu luminatu alu prezentulu, carele catusile de pana acumu ale sclaviei le-au ruptu și le-au nimicitu spre laud'a s'a, și spre ajungerea destinulu omenescu cu privire și la natiunea noastră.

Nu voi se molestezu patientia Dvóstra prin lunga cuventare, inse datoriu sunt a atinge aci atata, ca natiunea noastră este astadi conumerata între celelalte natiuni libere compatriotice; ea este egalú îndreptatita cu acelea, prin urmare ea este astadi mantuita și scapata de varvaria timpiloru trecuti; ea scie tóte acéstea; ea și-tinde natiuniloru patriotice man'a de sora buna; ea dorește propasirea filoru și ficeloru sale catra lumin'a cea intensiva și binefacátore a cultúrei și

civilizației, dela carea proni'a cerésca n'au eschis'o nici pre ea; ea nimicu mai multu si mai pușinu nu doresce, de catu aceea, cá se remana in viét'i'a s'a nationala, adeca in viét'i'a limbei sale si prin aceea, cá prin midiloculu celu mai siguru se intemeeze si se latiésca cultur'a si prosperitatea nationala si patriotica, precumu o vede acést'a la celelalte natiuni sorori compatriotice.

Aceste, si nu alte, principii corecte le au nutritu natiunea romana in pieptulu seu inca atunci, candu ea cu fiii si cu ficele sale gemea in starea cea dediositóre a sclaviei; ea si astadi in starea cea binecuvantata a egalei indreptatiri remane credintósá principieloru acelor corecte. De aceea devis'a natiunei nóstre nu póte remané fara efectulu doritu. Dreptatea n'are debuintia de cuvinte si expresiuni multe si maiestrose, caci este mai pre susu de tóte acestea; asiá si principiile acestei Asociatiuni n'au debuintia de multe dovedi si cu deosebire, n'au debuintia de dovedi artificióse; ele sunt aceleasi, care sunt si ale natiunei, pentru ca Asociatiunea nóstra este convinsa pe deplinu, ca numai asiá va sporí in deslegarea problemei sale, déca va fi povatiuita de susu atinsele principii, de aceea de trei ori fericitu me socotescu pre mine carele din increderea Asociatiunei ocupu scaunulu de presiedinte si mandacatoriu alu afaceriloru ei.

Candu dícu: ca de trei ori fericitu me socotescu pre mine, ocupandu presidiulu, dorescu, cá totu deodata se fiu bine intielesu. Liter'a, precumu si spiritulu acestoru cuvinte ale mele nu cuprindu alt'a, fara numai constatarea acelu adevéru, ca Asociatiunea acest'a este credintósá problemei sale pe bas'a principiiloru adoptate de catra natiunea intréga, si adóu'a cuprindu in sine contestarea nasuintiei mele celei neobosite pentru ajungerea scopului Asociatiunei; de aceea tare credu, ca sub scutulu unoru asemenea convingerei corecte si principii sanetóse, precumu amu amintitu mai susu, va sporí de siguru literatur'a si cultur'a poporului romanu, peste tóta asteptarea; si Asociatiunea va vedé ostenelele sale coronate cu succesu doritu, pentru ca nu voru trece multe dieci de ani, si vomu vedé literatur'a limbei nóstre la asemenea gradu de cultura cu celelalte limbi culte: scólele si instituttele literare cá unicele midilóce de cultur'a natiunei, le vomu vedé si la noi in starea infloritóre; vomu vedé satele si orasiele romane regulate si inaintate; nu voru trece multe dieci de ani si vomu vedé acolo, gradini si holde frumóse cultivate, bogate de pomi fructiferi, unde pana eri alalta eri erau numai polamide si alte erburi selbatece, nu voru trece

multe dieci de ani si ne vomu bucurá, vedendu economi'a rationala la plugarii nostri, si inflorirea artiloru si a totu feliulu de maiestrii la romanii nostri.

Dara spre a avé unu numeru de barbati invetiati in tóte sciintiele, ce ar' corespunde impopulatiei si debuintiei nationale, trecevoru óre multe dieci de ani? Privindu atatu la numerulu celu mare alu tinerimei nóstre, ce se afla astadi prin diferite institute literare, si la serios'a ei portare morala si la diligenti'a ei, nu dícu multu, candu afirmu, ca si in privinti'a acest'a avemu prospectulu celu mai siguru de inaintare. Prescurtu, nu voru trece multe dieci de aui si natiunea romana va fi regenerata si intinerita in puterile sale intelectuale, industriale si materiale, pentruca natiunea este setósá dupa cultura si lumina, ér' membrii acestei Asociatiuni nu voru crutiá nici unu sacrificiu, ce ar' conditioná unu viitoriu mai fericitu, si propasirea nationala. Unu esemplu viu despre acestu adevéru avemu, Domniloru, tocma inaintea ochiloru nostri. Vedemu astadi activitatea aceea de uimire, carea bravii nostri brasioveni o au desvoltatu spre a ne primí in midiloculu loru la celebrarea acestei adunarei generale.

Un Ce zelu nationalu si patrioticu au manifestatu Brasiovenii la infiintierea gimnasiului si a unei fabrici marerie de hartia?

Ce zelu si sacrificiu au adusu Brasiovenii pre altariulu natiunei si alu patriei cu improvisarea unei espositiuni de producte, manufacte si artefacte nationale romane? nu este debuintia, cá eu se-lu descriu mai cu ameruntulu, caci marimea acestui zelu ni se infacisédia in fapte indeplinite.

Tóte acestea sunt eflucsele naturali ale inimei romane, ale convingerii romane pentru cultur'a limbei lui si pentru propasirea lui catra lumina.

Si asiá pre lenga astufeliu de manifestatii, care negresitu voru aduce natiunei si patriei unu viitoriu mai fericitu, declaru adunarea generala a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu pe anulu 1862 de deschisa.

In urm'a acestei vorbiri medióse, care se primí cu aclamatiuni entusiastice ése Dlu protopresbiteru alu Brasiovului Ioane Popasu in midiloculu salei, ocupa tribun'a anume asiediata si salutá adunarea in numele Brasiovului si a tienutului seu intr'unu modu petrundietoriu, care a storsu lacrimi din ochii celoru mai multi. Intr'adeveru acestu mare bá celu d'antaiu

oratoru alu bisericeii orientale din Transilvani'a, acestu zelosu, ba unulu din cei mai insufletiti nationalisti romani, a castigatu prin rar'a lui elocintia respectulu si admiratiunea tuturor, carii-lu audira la acésta ocaziune. Éta aici si acea cuventare din vorba in vorba:

Escelenti'a Ta Dle Presiedinte!

Esc. Ta Dle Mitropolit!

Straluciti Domni! Venerabile Cleru!

Onorabila adunare!

„Din momentulu, in care in 5. Noemvre a. tr. antai'a adunare a asociatiunii romane Transilvane a alesu Brasiovalu, spre a se tiené intrensulu adou'a adunare generale a acestei asociatiuni pentru a. 1862 inimile Romaniloru din intrég'a tíera a Barsii si cu deosebire din acestu orasiu au tresaltatu de bucuria. Astadi inse candu acesti Romani vedu sosita diu'a destinata, a face epoca si cu viati'a lor, candu vedu in midiloculu lor atati barbati eminenti si destinsi prin positiunea lor, prin cunoscintele lor, prin faptele lor, barbati bine-meritati de natiunea romana, carii decateori au cerutu interesele ei n'au crutiatu nice ostenéla, nice avere, nice chiaru viétia, spre a-si aduce tributulu lor pre altariulu ei; estadi candu vedu adunati in sinulu lor atati barbati dintre cei mai alesi fii ai natiunii, insufletiti toti de acel'asi zelu, de aceiasi dorintia, d'a contribuí din tóte poterile pentru prosperitatea Asociatiunii si prin urmare pentru fundarea unei fontani mai ferice — a natiunii nósre: astadi, dicu cine va fi in stare a descrie adancimea bucurii de care tresalta inim'a cea de totu misticata a romaniloru din Brasiovu si din tienutulu lui?

Bucuri'a lor e cu atatu mai via si mai profunda cu catu ei suntu in stare de a mesurá tóta activitatea asociatiunii de a provedé rezultatele ei cele mantuitóre si prin urmare de ai simti tóta importantia pentru fiitoriulu natiunii

On. Adunare! Brasiovenii cunoscú statutele asociatiunii vóstre — intarite de Majestatea Sa prin Dlu nostru imperatu Franciscu Iosifu I. — precum si program'a activitatii ei, cuprinsa in aceste statute. Ci scimu ca pre lunga cultur'a limbei si a literaturii romane cá scopu mai d'aprópe si ca fundamentu alu culturii nationali preste totu asociatiunea nóstra are a trage in sfer'a activitatii sale dosvoltarea si respandirea intre romani atotu felulu de cunoscintie, chiamarea ei este a usiurá prin impulsu si incuragiare din partei, in

cerculu lucrariloru ei cultur'a tuturor ramuriloru sciintiei omenesci: precum filologi'a, istori'a, sciintie morali si pedagogice, sciintie matematice si naturali si tóte acestea au se se desvoltéze nu in modu unilateralu, nunumai in partea loru teoretica, ci totodata si in cea practica, sciinti'a are se se introduca in natie, are sa se aplice mai cu séma la agricultura, industria si comerciulu, tóte acestea intr'unu modu corespondietoriu genului si trebuintietoru natiunii nósre. Asociatiunea va avé a privi religiositatea si moralitatea de pér'a unghiulara e marelui edificiu privitoriu la cultur'a romaniloru, pentru ca unu omu cultu, inse fara pietate, religiositate se rumpe din legatur'a firésca, in care are se stea facia cu Ddieu, se desbina de societate pana chiaru si de bratielu cele doióse ale natiunii sale adeca inaltia personalulu interesu mai pre susu de tóte si astfelu face cá se se immultiésca si se se crésca sum'a reului pre pamentu.

Cu unu cuventu scopulu finale alu asociatiunii este de a redicá natiunea la acelu gradu de cultura, de care e demna, si care i se cuvine dupa suferintiele sale, dupa originea séu dupa facultatile sale fisice, morali si intelectuali dupa positiunea si dupa chiamarea, ce i-a destinat'o creatoriulu.

De alta parte romanii brasioveni nu-si facu ilusiuni in privinti'a greutatiloru, cu care va avé asociatiunea a se luptá, greutati ce provinu mai vertosu din starea de decadintia, in care a ajunsu natiunea nóstra in Transilvania, asemenenduse cu ceeace erau stramosii nostri chiaru in acestu pamentu. Nedreptatea timpuriloru trecute, intrevenirea unoru impregiurari fatali, fara pareche in istoria ne-au adusu in acésta stare, celu pacinu mas'a poporului nu e vinovata intru acést'a.

Inse facia cu greutatile, ce provinu din acésta stare, este unu adeveru, ce nu se póte negá, adeverulu acel'a, ca in midiloculu furtuniloru, ce au trecutu preste noi, nice odata n'amu incetatu de a esistá cá natiune, nice odata nu ne amu pierdutu nice limb'a nice datinele, nice traditiunile, ce le amu ereditu dela strabunii nostri, si cu cari ne distingemu de celelalte natiuni. In starea nóstra cea mai apusa, eschisi dela tóte drepturile politice, calumniati de tóte partile, noi amu pastratu viu simtiulu de natiunalitate si de solidaritate natiunale, l'amu manifestatu aci, unde ni s'a datu ocaziune si l'amu adeveritu prin fapte implinidune totodata cu credintia datorintiele nósre catra inaltulu tronu si catra patria. Junimea nóstra e plina de inte-

ligintia, de capacitate, de zelu si de aplecare la orice feliu de cultura, in catu ca in privint'ă acésta se pôte mesurá cu junimea ori carei natiuni.

In fine nu numai documentele cele nefalsificate ale istoriei patriei, dara mai multu decatu ori ce documentu scrisu tóta esistint'ă năstra e plina de spiritu de viétia. Tare in acésta credintia, Asociatiunea năstra va invinge greutatile si inca generatiunea de fačia va vedé mantuitóriele rezultate ale lucrariloru si osteneleloru ei.

Escelentie! On. Adunare! Acestea suntu bagarile de séma, din cari procede bucuri'a năstra, si nu ve potemu multumí pentru onórea ce ni s'a facutu, decatu facundn votu inaintea lui Dumnedieu si inaintea acestei adunari, ca noi romanii din Brasiovu si din tienutulu lui, nu vomu incetá de a merge inainte pre calea, care amu apucatu, pre calea progresului natiunale, ca vomu spriginí cu tóte poterile năstre scopulu celu mantuitoriu alu asociatiunei, si ca in-scriindu cu litere repetitórie aniversale in anim'a năstra diu'a de 16. Iuliu (1862) o vomu priví totu-déuna cá aducatória aminte de indatorirea ce ne impunemu.

Astfeliu cu anima plina de bucuria si de simtiulu importantiei dilei de astadi, cá interprete alu romaniloru din Brasiovu si din tienutulu lui, vinu in numele loru si ve dícu: „Bene ai venitú Esc. Văstra Domnule Metropolitu si ceialalti venerabili membri ai clerului!

„Bene ati venitú in mijloculu nostru toti stimabili Domni si membrii ai asociatiunei.

Ér' mie, cá preotulu lui Ddiu, ce a aperatu totu-déun'a pe natiunea romana, nu-mi remane alt'a, decatu a redicá unilit'ami voce si a-lu rogá:

Pré puternice, pré sante si pré bune parinte! canta d'in ceriu preste acesti fii ai Tei, binecuventa lucrarile si ostenelele, ce va pune acésta asociatiune in ór'a in care ai tramis'o Tu, ia suptu alu Teu parentiescu acoperementu prosperitatea si viitoriulu. Tramitene spiritulu Teu celu santu, cá se ne imple mentea si anim'a, se ne patrundia, se ne lumineze, se ne insufletiesca; fii pururea in mijloculu acestei adunari intrunite in numele Teu. Dómne, grea e calea sciintiei, greu e drumulu cercetarei adevéruului, inse Tu esti atatu de mare, atatu de bunu! Noi ne punemu tóta increderea in Tine, si cei ce se incedu in Tine nu se voru rusiná. Tu sufla dar' Dómne in animele alesiloru fii ai natiunei romane, amórea sciintiei si spiritulu adevéruului;

fa Dómne, cá deodata cu respandirea luminei si a adevéruului intre fii natiunii năstre se se crésca si se in-tarésca dragostea imprumutata intre densii si natiunile colocoitóre si intre toti fii ómeniloru de pre pamentu, Aminu!

Dupa strigari ne'ncetate de „se traiésca“ se sculá Eselent. Sa Metrop. Siuluti u si dise „se traiésca bravii fii ai natiunei năstre brasioveni!“ care aflá unu ecou puterosu in re-strigarile entusiastice ale multímei.

Intr'aceea sosí unu telegramu, carele indata se si desfacú si se cití prin secretariulu primariu. Telegramulu acest'a erá din Clusiu dela D. vicepresiedinte de Popu, DD. conliari Alduleanu, Dunca si Bologna, D. secretariu Grideanu si racionistulu Macedonfi, carii saluta adunarea generala.

Urmá apoi, conformu programei, citirea raportului despre activitatea comitetului Asociatiunei in restimpulu trecutu de 9 luni, de catra secretariulu secundariu A. Vestimianu, in finea caruia acest'a-si dete dimisiunea. Se cití mai departe unu bilantiu prescurtatu alu venituriloru si speselorú Asociatiunei. In fine se denumí o comisiune pentru cercetarea socotelorú.

Dupa aceea D. secretariu primariu Baritiu descopere prin urmatórea cuventare motivele, care au indemnatu pe Brasioveni la espusetiunea de produse, manufapte si artefapte romanesci:

Mai nainte de a se deschide usile acelorú localitati, intru care s'au asediatu unu numeru preste 2000 obiepte cá totu atatea martóre ale industriei si spiritului de activitate a poporului romanescu de ambe secse, rogu pe on. adunare cá se-mi dee voia a deduce pe scurtu acele temeieri, care au induplécatu pe brasioveni a propune connationaliloru sei acésta in-cercare modesta de o espusetiune, cum si a o priví si pune in lucrare pentru astadata din puntu-de-vedere curatu romanescu, candu pôte multi aru fi asteptatu, cá romanii ferinduse pe campulu artiloru, alu industriei si alu agriculturii de aceea ce se numesce egoismu nationalu, se se puna pe unu altu terenu, adica pe acel'a ce se díce alu patriotismului in generalu si prin

urmăre pe susu numitele campuri ale activității omenesci se face cauza comună cu ceilalți conlocuitori ai acestor patrii unde s'orțea ne aruncă unii langa alții și, unde voi'a providenței este, că se vietuim în pace și în buna înțelegere unii cu alții. —

Între manifestarea vieții noastre naționale, sociale, practice și între opiniunea formată la alte popora deșpre noi domnesce tocma și pe câmpul industriei și alu agriculturii încă și până în aceste momente o diferenția din cele mai aprige din câte numai se pot. Unele popora mai sunt adică de aceea opiniune, cumca industri'a la românii transilvani este nula și ca agricultur'a lor încă se află totu numai în starea ei primitivă, precum a potutu fi aceeași înainte de acest'a cu cu câteva mii de ani. Dincontra însă mas'a precumpanitóre a poporului românesc a fostu, mai e în stare și până astăzi de a-si produce, a-si face și îndestulă cele mai multe trebuințe ale vietuirii sale pământesci numai după faticile brătelor sale. Se ne întorcem spre oricare ținutu alu țării, se luăm în deapropo cercetare modul vietii, îmbrăcăminte și toate trebuințele romanului, pentrucă se ne castigam deplin'a convicției, cumca între romani lipsesc numai acelea câteva meserii, pe care densulu s'eu ca a învetiatu din mosi de strămosi ale despretiui că pe unele care nu aru corespunde geniului și caracterului s'eu naționalu, s'eu érași de acelea, care în pusețiunea și între referințele sub care a gemutu de mai multi seculi, i fusese strinsu opritu de ale învetiá, s'eu și de acelea, a caror trebuință nu o-a simțitu nici odinóra, din cauza ca nu corespundea modului vietii la care a fostu dedatu érași din străbuni preste toate generațiunile până în zilele noastre.

Deci deca este adevăratu, cumca industri'a noastră națională trecea în ochii altora de nula, éra starea agriculturii de o stare primitivă, după care astăzi nu si-ar' mai poté castigá nimini pânea de toate zilele, — cu ce dreptu ar' fi pretinsu cineva că se încercam a ne mesurá puterile noastre cu alții, carii se credu pe sine năntati în toate ramurile culturii omenesci ne-asemenatu mai departe decatu aru fi acești romani din secolulu alu 19-lea?

Cu toate acestea spiritulu secolului, interesulu și onóra noastră națională pretindea dela noi în tonu imperativu că, deca totuși ținemu și apărăm ca amu avea și noi o industrie și o agricultură, se esimulăm la lumin'a zilei cu dens'a, se ne arălamu, odată precum suntemu, industriali s'eu lenesi, cultivati s'eu barbari,

și destepți s'eu timpiti dela natură. Acesta este și va rămâne o datorință mare și grea ce avem să împlinim numai pentrucă se ne cunósca alții, ci și mai virtuosu pentru că se ne cunóschem noi însine în tota privința și în toate ramurile activității noastre naționale.

Poporul nostru fundă o asociațiune, a carei chiasmă este a năntă cultur'a lui. Însă de unde éra se începa această asociațiune, deca nu i-se voru dá totu felulu de ocașuni spre a cunósce odată pe deplinu acele trepte ale culturii omenesci, pe care se voru fi aflându deferitele clase, pături, ținuturi ale poporului? De unde se-si ia învetiati poporului materia de învetiaturi în adevăru practice pentru acel'asi popor; deca lor nu li-se voru dá érași ocașuni dese de a-lu cunósce cum amu dice și pe față și pe diosu, din toate punctele de vedere, din partea umbrósa, pentruca din idiologiile și disputele școlasticilor nu s'a reversatu niciodinóra vreunu folosu practic în sinulu popórelor nici pentru vietia acest'a trecutóre nici pentru cea viitoare.

Acelor'a carii nu si-au luat u timpu de a pune în cumpană temeiuri de natur'a celor susu atinse le-au placutu a luá încercarea noastră în risu și a o caracterisá de o simplă maimutiaria; adică cum amu dice cu alte cuvinte fiindca alții au șpuțatu la drumu mai de diminiția, noi se nu manecam de locu; fiindca alții au învetiatu a înnotá, noi se nu intram nici până la genunchi în apă; fiindca alții au curagiulu de a încăleca pe cei armasari infocati și șpumegatori, noi se nu cutesam nici a mai prasí vreunu calu în batatur'a noastră.

Ci totuși se ne întorcem, ce se mai negam aceea ce nu se mai póté ascunde nicidecum? Asiá este: espusețiunea în generalu este în adevăru o maimutiaria, adică o imitațiune atatu a tergurilor, catu și mai virtuosu a jocurilor în îndatinate la elenii antici, s'eu a minunatelor adunari din tota patri'a împregiurulu unor temple de ale lor, unde avea a se produce fiacare în arta s'eu meseri'a sa în faci'a întregii națiuni, dela care apoi toti cei mai eminenti isi luá cunun'a de victorie. Asiá e, idea ce s'a facutu de moda că de 10 ani încóce și s'a pus u cu atata șgomotu în lucrare la Londr'a, Paris, Miunch, Vien'a și pe airea șemana și ea unei antice reafiate în ruinele Palmirei s'eu ale Pompeii, după care acum artistii moderni facu o miie altele asemenea. Óre însă pentru aceea se póté negá folosulu practic alu espusețiunilor?

Acesta întrebare on. publicu ascultatoru si-o póté

deslegá cu privire la poporul trecendu deca -i place in localele pe unde se afla asediate obiectele tramise de catre toti favoratorii acestei intreprinderi fragede si nepretentioase, spre care scopu si rogamu pe Escel. Sa Dn. Presiedinte cá se si dea binecuvantarea sa.

Se cantá apoi de corulu tinerimei innulu popularu si adunarea intréga cu presiedintele in frunte trecu in salónele espusetiunei, cu care actu se incheiá siedinti'a acelei díle.

La 2 óre se dede unu prandiu stralucitu in onórea presiedintelui Asociatiunei.

In dup'amédi'a acelei díle tinerimea romana de ambe secsele dede unu concertu, care reesi eclatantu. Multímea de auditori ce au indesuitu sul'a cea mare a gimnasiului spre a vedé productiunile mai vertosu a domnisióreloru nóstre brasiovene din music'a instrumentala, fú mai pre susu de tóta asteptarea. Productiunile diletantice din acésta dí acastigara peste totu deplin'a multumire a publicului, totusi cu deosebire se destinsera Domnisiórele Efrosin'a Ciurcu, Victori'a Baritiu, Caliopi si Elefter'a Safrani.

Marti la 9 óre incepú adóu'a siedintia a adunantiei generalí, cu disertatiunile de care se facuse mentiune inca in siedintia precedentá: La locul antaiu fú disertatiunea Dlui directoru gimnasialu Gavriile Munteanu: „Despre purismulu in limb'a romana“, pe care Domni'a sa o citi depe tribuna, propunendu in fine denumirea unei comisiuni pentru statorirea unei ortografii si a alteia pentru compunerea unui dictionariu. Disertatiunea acést'a elaborata cu multa petrundere, vomu comunicá-o cititoriloru in vr'unulu din Nrii viitori. In legatura cu acést'a citi D. canonicu Cipariu o alta disertatiune limbistica, éراسi fórté interesanta, pe care inca vomu publicá-o in cele viitóre. Apoi se luá in pertractare propunerea de mai susu a dlui Munteanu; debaterile in obiectulu ecest'a fura interesante, desí nu tocma cele mai placute. La densele participara numai pugini, caci lucrulu ajunsese a luá o fačia

fórté serioasa nu atatu pentru importantia obiectului, catu pentru ivirea unoru scene cu totulu neprevedute si neasceptate. — In fine presiedintele enuncia 1. ca adunarea generala priimesce ortografi'a comisiunei filologice din Sibiu; 2. Ordinariatele romane se se provóce a primí si ele acésta ortografia; 3. Se se incunoscintieze si redactiunile foiloru nationali despre acésta decisiune, 4. Asemene se se incunoscintieze si Guvernulu.

Citi dupa aceea D. protopopu Petricu elaboratulu seu: „Despre cultivarea vermiloru de metasa.“ Urmá apoi dlu administratoru comitatensu Pusicariu cu citirea discursului seu despre familiile nobile romane din patria. Disertatiunea acést'a compusa intr'unu modu de totu atragatoriu si insufletitoriu, fú intrerupta de nenumerate ori prin aplause indulgante. Din datele si adeveturile istorice, desfasiurate in forma poetica de totu incantatóre, a pututu vedé si celu mai recitu la simtiurile sale nationale frumseti'a istoriei nóstre, marimea si glori'a trecutului nostru. Dlu Pusicariu apromite prin acést'a fórté multu istoriei nóstre. In fine Dlu Baritiu citi o disertatiune „despre cateva din artile frumóse“, care asemene fú primita cu aplause insufletite. — Incredintiamu pe on. publicu, ca dupa esírea fóiei Asociatiunei, in care se voru publicá tóte disertatiunile aceste, vá aflá in trensele unu tesuaru de cunoscintie frumóse si rare.

Dupa amédu dete alu doile concertu Dsiór'a Elis'a Circa violinista in folosulu studintiloru lipsiti. Multímea auditoriloru nu fú intru nimic'a mai mica decatulu la concertulu antaiu. Productiunea acestei violiniste romane aduse pe publicu la uimire si fermecá animile tuturoru.

(Vá urmá.)

I. Acte de reuniune pentru infintiarea de scoli in comit. Dobocci.

Pré-onorate inspectoratu de scóle greco-unite alu diecesei Gherlei, in locu.

Dupace din tóte partile comitatului acestuia atatu prin onor. d-ni protopopi, catu si prin docenti si alti

locuitori bine simțitori pentru învetaimentu, cultur'a poporului, buna starea bisericelor, religiunii si statului preotiescu, necontentitu se facu aratari, relatiuni geluitoré si imputari la acestu oficiolatu comitatensu, si in archivulu de aici nu se afla nici fragmente, cu atatu mai puçinu elaborate sistematice in obieptulu susnumitu; pentru aceea se vede acestu oficiolatu silitu a recercá cu deplina stima si incredere pe préonoratulu inspectoratu diecesanu de scóle pentru comunicarea urmatóreloru date si operate, care debue se se afle in arachiv'a sa, adeca:

- a) Specificatiunea comunelor bisericesci greco-unite si clasificatiunea lor in categorii cu privire la numerulu sufletelor, impregiurarile materiale, pusetiunea topografica, care le califica pentru intemeierea de scoli centrale si pentru vecinele comune mai mici, si mai serace, — cu insemnarea departarei de olalta etc. etc.
- b) Planurile de edificii scolare si parochiale cu tóte socotelile, planurile de situatiune, cu suprafacia debuintiósa pentru edificii, ograda, si gradina pomologica etc.
- c) Platile si veniturile sistematizate pentru docenti, sustinerea edificieloru si castigarea cartiloru si recuisetelor pentru scolastici si copii seraci.
- d) Conspecturile despre scólele, cari s' au intemeiatu — dupa si care? planuri dela fundarea maritei diecese a Gherlei cu tóte precautiile facute pentru sustarea si asigurarea loru pe viitoriu, si despre acele, cari acumu sunt in lucrare.
- e) Ce fonduri de reserva sunt depuse la préonoratulu inspectoratu pentru incuragiarea scolasticiloru la inaintare, prin ce premiuri, remunerarea docentiloru pentru rezultate straordinarie etc.
- f) Ce si unde sunt facute acorde pentru indat'a si eftin'a capatare a cartiloru scolastice, mape, semintie de pomi, fragari, óue de vermi de matase? etc.
- g) Este si cine sunt medularii unei comisiuni pentru povatiuirea, ingrigirea, edificatelor debuintióse, inbunatatirea starei docentiloru si inaintarea culturei poporului, dupa cari statute, in ce modu, si cu ce rezultatu isi implinesce misiunea sa? —
- h) Facutu-s'a ceva si cari pasi pentru dobandirea obligatiuniloru de statu ale comunelor spre folosulu scóleloru, si in urm'a caror'a recercari séu indemnuri din partea administratiunei politice? cu ce rezultatu?

i) Spre a se póte convinge poporulu respective parintii copiiloru scolastice despre folósele invetiaturei nu numai spirituale ci si materiale, cari resulta din potentia a fi crescuti si cu sciintiele mai inalte, si apoi asiedati in servituri de statu etc. etc., facutu — s'au ceva fonduri spre ajutorarea teneriloru eminenti din scoli mai inalte, de s'au facutu, ce comisiuni? dupa care modalitati, in ce proportiune are de a impartí ajutórele, candu si la cari teneri? de nu s' a facutu, cari mediu-lóce aru fi mai apte si fructifere pentru scopulu atensu? —

Cá se póta acestu oficiolatu delaturá greutatile cari stau in cale invetiamentului si inaintarei statului preotiescu, si se póta totudeodata spriginí préonoratulu inspectoratu in misiunea sa conformu lucrariloru acestuia de pana acuma, se postesce, cá tóte operatele si impregiurarile, cari sunt mai susinsemnate si altele, cari se tienu de acestu obieptu in tóta privinti'a de mare ponderantia, catu mai de graba baremu in 8 dile se se comunice, ca numai asiá se voru poté face de tempuriu pregatirile postite si se va poté sperá rezultatu in anulu acest'a; pentru aceea este rogatu préonoratulu inspectoratu, se binevoiésca a tramite incóce cele mai susu cerute.

Oficiolatulul comitatului Doboca in 8. Februaru.

II. Protocolulu comisiunei scolastice miste in Gherl'a 24. februaru 1862 tienute in urmarea decisiunei consistoriale din 18. februaru a. c. Nr. 5. Comisiunea scolastica hotarita in siedinti'a consistoriale adunanduse astadi, si anume infaciosinduse din partea ven. capitulu Rsimulu D. Macedonu Popu, Rs. D. Ioane Anderco, Rs. D. Ioane Gulovich, Rs. D. Stef. Biltiu; din partea oficiului comitatensu: Spectatii domni Mihailu Bohetiulu si Ioane Sipotariu sub presidiulu Ilust. sale D. administratoru comitatensu Vasiliu Buteanu; doi DD. actuari Lazaru Huza si Alesiu Silasi, dupa o desbatere matura si seriósa au conchisu si acceptatu urmatórele unisonu:

I. Se enuncia principiulu: cá spre ajungerea scopolui ce si l'au prefiptu mai antaiu se staruiésca: cá in locuri acomodate se se redice scoli asiá numite centrali cu 3 séu 4 clase, si cu invetiatori calificati si intr'unu numeru destoinicu, pentrucá prin scólele aceste centrale se se pregatésca tenerimea spre a puté trece la gimnasii, scoli reali, ori spre a fi primita la meserii séu la negutiatoria.

Si totdeauna data fiindca scótele aceste centrale voru trebui se ajutore si instructiunea elementara parte prin influint'a personale a invetiatorilor, parte prin exemple, comisiunea enuncia si aceea: ca indata dupa fundarea scótelor acestor'a centrali voru trebui se se reguléze si scótele elementari séu populare.

II. Spre a puté efectuí principiulu in punctulu I. enunsiatu, comisiunea a pusu spre rezolvare urmatórele trei intrebari:

A. Cu privire la situatiunea topografica, la numerulu locuitorilor si alu copiilor de scóla, la starea materiale si la indemnarea pentru frecuentarea scólei si incuarterarea copiilor de scóla, cate comune si cari se concurga la olalta spre a infiintá una astfelu de scóla centrale, si in care dintre comunele concurente se se asiedie scól'a centrala?

B. In ce chipu se se stringa si se se asigureze unu fundu si alte mijlóce materiali ori prestatiuni spre infiintarea scólei si dotarea scólei trebuintóse? averea scólei aceste cumu si de catra cene se se administreze, sub care controla se stée: cá esistint'a scólei si a invetiatorilor din partea medilócelor materiale se fia pre deplinu asigurate?

C. Cari obiecte respective invetiaturi si dupa care planu voru trebui se se propuna, cati invetiatori se fia aplicati, cumu se fia acestia pregatiti si de unde se se capete, precumu si dotatiunea lor, apoi care se fia datorintiele invetiatorilor si drepturile loru facia cu comunele, si scótele elementari, cu unu cuventu dupa impregiurarile de astadi si dupa esigentile poporului nostru, cumu se fia scól'a acést'a intocmita din laintru?

Cá se ajungemu scopulu triplíce, adéca: a) copii esiti din scól'a acést'a, déca voru voi se fia capaci a intrá in gimnasie, séu scoli reali, séu mercantile de unu rang cu gimnasia; b) copii, cari nu voru voi séu nu voru puté trece la alte cursuri mai inalte se fia capaci de a intrá la meseria, la neguliatoria, séu de a purlá una economia rationabile; c) cá scótele aceste centrale se intarésca si viviíce invetiatur'a elementara in scótele satesci prin obiectele ce se voru propune si se voru lati in praca, si prin invetiatorii cu directorulu dela scól'a centrale.

Cu rezolvarea intrebari A. s'a insarcinatu DD. Mihaile Bohetiulu, cu a intrebari B. spect. D. Sipotariu si cu a intrebari C. revendisimulu D. prepositu Macedonu Popu Popu.

Cu aceste protocolulu s'a incheiatu in Gherla datutulu de susu.

Buteanu m. p.	Macedonu Popu m. p., prepos. capit.
Mihaile Bohetiulu m. p.	Ioane Anderco m. p. canon. archidiaconu.
Ioane Sipotariu m. p.	Stefanu Biltiu m. p., canon. scol.

Lazaru Huza m. p.,
archivariu episcopescu cá actuariu.

III. Dechiararea oblegatória a comunelor.

Noi subscrisii locuitori si ómeni liberi din comun'a comitatulu facemu prin acést'a cunoscutu si dachiaramu serbatorésce, cumca: ajungédu noi la aceea convingere spontanea si nesilita: ca fericirea nóstra, a familielor si a urmasilor nostri, precumu a patriei si a omenimei preste totu nu póte cu nemicu se fia asiá de bine intemziata si asigurata, cá prin una crescere acomodata cerintielor de astadi a teneretului nostru, si vedindu, ca scopulu acést'a numai prin redicarea unor scóle bene fundate si bene intocmite vá puté se se ajunga; din liber'a nóstra voia, si cu judecat'a cea mai matura ne-amu resolutu tare si in modu neschimbatu, cá tóte puterile nóstre morale si materiale se le intrebuintiamu in concurentia cu asemenea dechiaratele comune spre aceea: cá se redicamu cu puteri unite catu mai curendu una scóla centrale pentru usulu comunu alu nostru si alu susnumitelor comune, si scól'a acést'a totu in comunu se o dotamu, asiá: cá esistint'a ei se fia asigurata, asiedindu-o intru unu locu care ne vá fi la toti de indemana, si invetiaturile, cari se voru propune, catu si pentru personalulu invetiatorescu la unu gradu asiá de mare, catu se pregátésca de un'a parte tenerii nostri la cursuri gimnasiali, seu scoli reali cu gimnasiae coordonate; éra pe de alta parte se sprigionésca si invetiatur'a elementara in scótele elementari, care le vomu avé deosebi in fiacare comuna, dorindu si aceea: cá numit'a scóla centrale in catu se va puté se ne pregátésca tineri si pentru una agricultura, industria si negociatori'a cu unu cuventu pentru ori ce ramuri de castigu reale.

Acésta a nóstra dechiaratiune se sierbésca pentru totdeun'a de una obligare *in solidum* pentru tóte principiile instrins'a cuprinse, si nice noi, neci urmasii nostri in dechiaratiunea acést'a se nu póta schimbá nemicu, sub neci unu pretestu.

Éra pentrucá voienti'a nóstra aci dechiarata se se prefaca in trupu si se se efectuéze cu totu de amenuntulu, alegemu si imputernicimu din sinulu nostru pre , cu acelu adausu, cá acestia se aiba deplina putere a ne representá pre noi facia cu tóte autoritatile besericesci si mirenesci, facia cu reprezentantii comunelor mai susu numite, si facia cu toti aceia cari aru avé, séu si aru luá vre una influentia in mai susu numit'a scóla centrale, fia la fundarea, fia la directiunea si conservarea ei.

Acesti pre deplinu reprezentanti ai nostri se se dechiaraze in caus'a presenta cu gura ori in scrisu, se tracteze cu comunele partasie, respective cu reprezentantii loru, se statorésca in cointielegere cu concernentii organizatiunea scólei din laintru si din afara, se votéze concursulu ce trebuie se damu noi in bani, séu alte prestatiuni, se norméze administrarea fundatiunii, si calitatea invetiatoriloru, modulu cumu se se aplice acestia si chipulu in care se se pórté inspectiunea preste scól'a numita, asiá catu totdéuna se corespunda scopului de noi manifestatu, cu unu cuventu acesti deplinu imputerniciti ai nostri se faca toti pasii, cari ei voru aflá cu cale, cá acest'a a nóstra voia catu mai ingraba se se realizéze.

Noi din partene ne legamu strinsu, ca toti pasii si dechiaratiunile facute de reprezentantii acestia in puterea literiloru presente ii vomu aprobá, recunósce si intári neconditionatu tocma asiá, cá candu noi insine fiacare in persóna amu fi lucratu.

Spre intarirea si nerevocaver'a statornicire a dechiaratiunei si imputernicirei nóstre subscriemu actulu acest'a cu totii si insemnamu cu semnele nóstre inaintea marturieloru subscribe.

Datu in

Nrulu casei	Numele si conumele	Subscriptiunea propria, cu ce motto
1*)	Pavelu Voinicu	Pavelu Voinicu
2	Mitru Bocotanu	+ Mitru Bocotanu

In fiinti'a nóstra
de fačia
N. N.
N. M etc.

Numele acelor'a, cari nu sciu scrie, si au trasu cruce cu man'a sa, s'au insemnatu prin mene
N. N. etc.

Acést'a dechiaratiune obligatoria aratandunise nóue subscrisiloru, cari conpunemu reprezentantia comunei si luand'o noi in desbatere in sfatulu comunci, dupace amu vediutu, cumca este comun'a dorintia a intregulu poporu din comuna si de una potriva folositoria si de lipsa numai pentru mai susu subscrisii colocuitori ai nostrii singuraticu, dara si pentru interesele comunei, cá atare, neamu resolvatu din buna vointi'a nóstra, cá se o primimu si se o intarimu intru tóte si in numele comunei nóstre, obligandu prin acést'a si comun'a cá atare la tóte cate suntu cuprinse in mai susu atins'a dechiaratiune.

N. N. jude.

N. N. economu scl.

(L. S.)

*) Ad. toti numerii caseloru din comune.

Sciri scolastice.

Naseudu, 19. Iuliu 1862.

Onorata Redactiune! In 15. Iuliu a. c. se incepura examenele la institutele literarie de aci sub presiudu reverendisimului D. prepositu si inspectoru scolarium diecesanu Macedonu Popu si se finira in 17. séra.

In 15. deminéti' se examinara fetitiiele si clas'a I-ma normala, dupa amédi clas'a adóu'a, in 16 clas'a a trei'a incepunduse cu „imperate cerescu“ si cu cuventarea urmatórie rostita de elevulu Georgiu Pletosu din Cintelcu comitatulu Dobucii, in numele tuturotu eleviloru din clas'a a 3-a.

Reverend. Dómne preposite si inspectore scolarium diecesanu! spectabili Domni ascultatori!

Éta inca unu anu se 'ntórse pre fusulu eternitatii din care nemicu ne remane alta desdaunare, decatu faptele nóstre si a fiacarui pe care brum'a fatalitatiei si molesimea seculiloru nece candu le va sterge. Éta a sositu tempulu doritu, candu dupa fatigiale nóstre de unu anu se gustamu fructulu dulce cá dreptu semnu de respalata pentru mai marii nostri, carii se ostenescu pentru inaintarea nóstra in perfectiune si cultivare si pentru parentii nostri, carii cu sudori crunte lucra pentru sustienerea nóstra. — Inainte de ce veti vedé progresulu nostru, Ve multiamimu pentru ostenele ce le faceti pentru noi, urandu Ve din anima se fiti bineventati!

Fiti incredintiati, ca suvenirea fatigialoru reverendisimei D. V. si a spectabililoru domni benefacatori voru remané pentru totdéuna tiparite cu litere de auru in nepatelele nóstre animi. — Dee Ddieu, ba si credemu ca mladitiiele tinere se voru preface in arbori fructiferi neclativeri de ventulu fatalitatiei; cu fala scimu de micuti a pastrá in noi o anima de romanu, care cu tempu o se devina la maturitate, ba va fi capace a suferi grandena, fortuna si focu pentru tronul natiune si patria; atunci vomu fi siguri, ca amu facutu destulu mai mariloru si parintiloru nostri. — Se traiesci la multi ani Rev. D., se vieze natiunea si barbatii, carii se intereséza de dens'a!!!

Unu intreitu „se traiesca“ au resunatu din gurile celoru 60 de elevi, care au frecuentatu acésta clasa.

Dup'aceea, multiamindu Rev. D. prepositu elevulu pentru sentiemintele descoperite, se pasira la examinarea eleviloru din obiectele prescrite. — Dup'amédi se examinara elevii din clas'a a 4-a, incepunduse esa-

menuln ér' cu „imperate cèrescu“ si cu o cuventare bene intogmita si rostita de elevulu Stefanu Rebreanu.

In 17. s'au esaminatu preparandistii din anulu alu 2-lea incepnduse si aci esaminarea cu „imperate cèrescu“ si cu una cuventare bine lucrata si rostita de preparandulu Iacobi Muresianu din Micol'a; la carea s'a aratatu atatu Rev. D. prepositu, catu publiculu auditoriu a sa recunoscentia. —

Esamenile atatu la elevii normali, catu si la preparandisti au decursu fórte bene, caci atatu elevii, catu preparandistii au datu respunsurile cuviintióse la intrebarile puse atatu din partea respectiviloru invetiatori, catu si a onor. publica auditoriu.

In totu decursu esameniloru se aflá de facia si Ilust. Sa D-lu capitanu supremu **Alesandru Bohatielu** diapreuna cea mai mare parte din oficialii dela politica si sedria; deunde resulta, ca acuma au inceputu si amploiatii romani a se interesá mai multu de scopulu scolariu. — In 18. s'a tienutu „Te Deum laudamus“, dandu tinerimea multiamita atotupotentulu, pentru ajutoriulu seu intru sciintiele primite; dup'aceea ne'ntorseramu ér' cu totii in edificiulu scolariu, unde — dupace tienù Rev. D. prepositu una cuventare, in carea arata preparandistiloru cá fiitori invetiatori chiamarea loru, spune catu e aceea de grea, in sa catu de placuta; spune eleviloru, ce folosu a duce scól'a, indémna pe cei cu talente mai slabutie se invetie meserii etc., dup'aceea s'au premiatu elevii cei mai deligenti cu carti, care s'au cumparatu din fondulu de provente, afara de aceea mai donara si Ilust. Sa D-lu capitanu supremu si D-lu fiscalu Floreanu cu carti pe mai multi invetiacei, prin urmare au facutu la mai multi bucuria; pentru aceea ne aflamu motivati in numele acestoru premiați a aduce acestoru bravi barbati publica nóstra multiamita.

In scól'a de fetitia s'a aflatu in estimpu 29 eleve, acestea a fostu impartite dupa nationalitate 22 rom., 2 ovreie, 2 magiare si 3 germane.

In scól'a normala: clas'a 1-ma 62 de elevi dintre care 58 rom., 2 germ. si 2 mag. Clas'a a 2-a 64, dintre care 62 rom., 1 germ. si 1 ruténu. Clas'a 3-a 60, dintre care 58 rom., 1 germ. si 1 arménu. Clas'a 4-a 56, dintre care 54 rom., 1 mag. si 1 arm.

In institutululu preparandiale: anulu 1-mu 32 toti romani. An. 2-lea 53 toti romani si toti au primitu testimoniú de aplicatiune.

Numerulu eleviloru la instituttele literaria se urca dara pe anulu 1862 la 356.

Limb'a didactica la institutululu preparandiale a fostu cea romana, margininduse germana numai la gramatica ei; la norm'a asi poté dice, ca au fostu doue limbi instructive mai cu séma in clasele superiori, propunduse unele obiecte rumai nemtiesce si altele numai romanesce; magiarei i sa facutu concessiune numai la gramatica.

Fiindu scól'a principala de aci pura romana si sustienenduse ea din fondulu proventelor, care acuma e a gramatieriloru, pentru aceea sperezu ca pe viitoriu va fi limb'a didactica numai cea romana *) margininduse germana si magiara numai la gramatica. Acésta s'aru fi potutu face si pan'acuma, déca nu aveamu in fruntea acestei scóle de invetiatoriu supremu pe unu barbatu, care se tiene cu cerbicosia de limb'a nemtiesca, dicandu ca scól'a acésta si acumu e nemtiesca c. r. si ca pan'acuma nu a straformatu-o nimenea in romana, ba au inferatu si pe invetiatori chiaru si la Esel. Sa Gubernatorile Creneville cu ocasiunea venirii Sale la Naseudu, dicandu ca acuma au eschisu limb'a germana din scóla, ca au inceputu a dá testimoniú romanesci la elevi; cu tóte ca vede ca numai e in stare de-a purtá oficiu, dupacumu pretinde presentulu **) — Așteptámu dara dela maritulu ordinariatu si dela incltulu oficiolatu districtuale, cá se iá in acésta privintia masuri cuviintióse spre ai ajutá d-lui invetiatoriu supremu de-a se pensioná si si sperezu ca dóra s'au si facutu pasii cuventiósi.

Cu alta ocasiune voi relacioná ceva si despre redicarea unei scoli reali inferióre si a unui gimnasiu completu de 8 clase aci in opidulu Naseudu ***)

Unu fiuu alu districtului.

*) Asiá se si cuvine. R.

**) Lasati-lu se se sbuciume catu de multu, éra DVóstra fiti neobositori pentru aperarea limbei si a totu ce e romanescu. R.

***) Am asteptatu de multu acést'a, caci semnele se ivira de multisioru; cu tóte aceste publicului si astadi e prébinevenita o respicatiune pe largu in asta privintia. R.

Respunsuri.

A. M. Zgribesci. — Atatu pentru Zorlentiu-micu, catu si penttu Selbagelu si Zgribesci s'au espetatu de aici numeru totdeuna regulatu la post'a din urma Lugosiu; daca nu acést'a e post'a din urma regulata, aveti bunatate a ne scrie, ca care e si cum se numesce romanesce si nemtiesce.

Cá desdaunare pentru Nrulu trecut, ese Nrulu acest'a duplu un'a cola si jume-tate; totu de 1½ cóna va esí si Nrulu viitoriu.